

FACE2FACE

LA PIERRE BLEUE EXOTIQUE A-T-ELLE SA PLACE EN BELGIQUE ?

NON !

FRANCIS TOURNEUR

Docteur en sciences,
Asbl Pierres et Marbres de Wallonie

“Matériaux méconnus = risque accru”

En Belgique, pays de très longue tradition pierre, la maîtrise des matériaux du terroir a atteint un niveau de rare perfection. Notre très riche patrimoine en pierres est là pour témoigner de leur qualité. Depuis dix ans, l'ouverture des marchés introduit des matières présentées trop facilement comme substituts des pierres de chez nous.

L'Inde, le Vietnam et surtout la Chine en sont les sources principales. Le recul est suffisant pour constater parfois de graves problèmes de durabilité avec ces roches, mettant en péril les ouvrages. Malgré toutes les analyses, rien ne vaut la sanction de l'expérience. Nos gisements sont bien connus et rigoureusement contrôlés. La sélection est opérée tout au long de la chaîne de production, de l'extraction au façonnage.

Il n'en est pas de même pour ces pierres asiatiques. Les méthodes d'extraction brutales, le manque flagrant de sélection peuvent être causes de fournitures médiocres. Aussi, l'usage de ces matériaux méconnus comporte toujours un risque accru, d'autant qu'aucun protocole de réception technique fiable n'existe pour eux. Malgré des ressemblances superficielles, ces pierres sont différentes des nôtres.

Une prescription précise pour obtenir des matériaux belges est possible, insistant sur leur nature et leurs performances, dans le strict respect des marchés publics.

Enfin, dans le cadre des préoccupations sur le développement durable, il est difficilement défendable de faire venir des antipodes de telles quantités de matières pondéreuses. Le bilan environnemental de ces produits est très sévèrement grevé par le lourd poste du transport maritime. Il y a aussi des arguments éthiques et sociaux à propos de ces industries dont les conditions de travail sont loin de respecter tous les impératifs internationaux en la matière (O.I.T.).

L'introduction très souhaitable de clauses éthiques, sociales et environnementales dans la passation des marchés publics, en plus de descriptions techniques plus précises, permettrait sans aucun doute d'assainir la situation.

Article paru dans le mensuel “Construction”,
Septembre 2008, p. 41
Artikel verschenen in het
maandblad “Bouwbedrijf”,
september 2008, p. 39

NEE !

FRANCIS TOURNEUR

Doctor in de wetenschappen en bestuurder
van de vzw Pierres et Marbres de Wallonie

“Onbekend materiaal = meer risico's.”

België heeft een zeer lange traditie als het om hardsteen gaat. De bewerking van lokale materialen heeft hier een zeldzaam niveau van perfectie bereikt. Ons zeer rijke patrimonium in hardsteen bewijst de kwaliteit van onze producten. Maar sinds een jaar of tien introduceert de vrijgemaakte markt grondstoffen die al te gemakkelijk voorgesteld worden als vervangmiddelen voor de hardsteen van bij ons.

India, Vietnam en vooral China zijn de belangrijkste herkomstlanden. Deze evolutie is lang genoeg aan de gang om te constateren dat de duurzaamheid van deze stenen soms zeer problematisch is, wat bouwwerken in gevaar brengt. Geen enkele analyse kan dit oordeel van de ervaring vervangen.

De steenlagen in België zijn goed gekend en worden rigoureus gecontroleerd. In de loop van het hele productieproces, van uitgraven tot afwerking, heeft er een selectie plaats. Dat is niet het geval bij Aziatische hardsteen. Daar worden bij het uitgraven grove methodes gebruikt. Er is een flagrant gebrek aan selectie, wat tot middelmatige leverkwaliteit kan leiden. Er is bij het gebruik van deze onbekende materialen dan ook altijd een hoger risico, des te meer omdat er geen enkel betrouwbaar keuringsprotocol voor bestaat. Ondanks de oppervlakkige gelijkenissen verschillen deze stenen van de onze. Om Belgische materialen te verkrijgen, is een precies voorschrift mogelijk. Daarbij wordt de nadruk gelegd op de aard en de prestaties ervan, met strikte naleving van het overheidsopdrachtenrecht.

Tenslotte valt het, gezien de aandacht die uitgaat naar duurzame ontwikkeling, moeilijk te verdedigen dat men grote hoeveelheden materialen die veel wegen van de andere kant van de wereld laat komen. De milieukosten van het transport over zee wegen zwaar door en doen de milieubalans van deze producten zeer sterk naar de verkeerde kant overhellen.

Er kunnen ook ethische en sociale argumenten geformuleerd worden tegen deze bedrijfstakken, die de internationale voorschriften op dit gebied (van de Internationale Arbeidsorganisatie) bijlange niet naleven. Het is zeer wenselijk dat er bij het gunnen van overheidsopdrachten ethische, sociale en milieuclausules ingevoerd worden, naast preciezere technische voorschriften. Dat zou ongetwijfeld heel wat problemen oplossen.

IS ER IN BELGIË PLAATS VOOR BUITENLANDSE ARDUIN ?

OUI !

HERWIG CALLEWIER

Managing director chez Beltrami et administrateur de Febenat

“Ces pierres asiatiques, le CSTC les a testées !”

Je le dis d’emblée, ma réponse sera plutôt un “oui mais” ! Oui, elle a sa place, mais à certaines conditions... Pour toute pierre naturelle importée – et c’est d’ailleurs la même chose pour la pierre bleue belge ! – l’importateur doit d’abord faire une sélection stricte. Il doit connaître l’origine de la pierre, savoir comment elle se pose, comment elle s’entretient et se nettoie, comment elle vieillit...

Le professionnel veillera donc à ne s’approvisionner en pierre bleue asiatique que via un grossiste de bonne réputation, qui lui-même aura veillé au contrôle de qualité dans le pays d’origine, comme le font par exemple, les grossistes affiliés à Febenat, la Fédération belge des grossistes en pierre naturelle.

Il veillera aussi à n’utiliser le Noir d’Orient (Inde), l’Asian Blue (Vietnam) et le Jinin Stone (Chine) que dans les applications qu’elles supportent. L’information doit être donnée honnêtement, avec comparaisons objectives possibles. C’est fondamental. Ces pierres ont d’ailleurs été testées par le CSTC et les résultats de ces tests sont consignés dans la NIT228 et peuvent être consultés par n’importe qui sur www.cstc.be.

L’Inde, la Chine et le Vietnam peuvent, il est vrai, s’améliorer encore sensiblement quant à leurs méthodes d’extraction et de production et aux conditions de travail. Et plusieurs grossistes en pierre se mettent à demander à leurs fournisseurs des garanties quant au développement durable.

Mais restons réalistes et donnons à ces pays en développement la chance d’accéder progressivement aux normes et exigences qui sont en vigueur chez nous en Occident depuis une petite trentaine d’années.

En conclusion, je dirais que compléter notre gamme traditionnelle de pierres et marbres du pays par des produits venus d’Orient est certainement une valeur ajoutée, mais à la condition que ces produits soient importés avec tous les contrôles requis.

JA !

HERWIG CALLEWIER

Managing director van BELTRAMI en bestuurder van FEBENAT, de Belgische Federatie van Natuursteengroothandels.

“De gecontroleerde invoer van goed geselecteerde steen uit het Oosten is een meerwaarde.”

Laat me duidelijk stellen dat ik wil antwoorden met “ja, maar...” Net zoals bij de Belgische blauwe hardsteen is er bij elke ingevoerde natuursteen een selectie nodig: de importeur dient duidelijke informatie te verstrekken over de oorsprong, de technische kenmerken, de plaatsing en het onderhoud van deze stenen.

Daarom is het als vakman heel belangrijk om de Oosterse blauwsteen aan te kopen via een gerenommeerde natuursteengroothandel die zelf zorgt voor een kwaliteitscontrole in het land van oorsprong – bijvoorbeeld de leden van FEBENAT, de Belgische Federatie van Natuursteengroothandels.

Belangrijk is ook dat de Noir d’Orient (India), de Asian Blue (Vietnam) en de Jinin Stone (China) gebruikt worden voor de toepassingen die haalbaar zijn met deze producten. Ook hier spelen eerlijke informatie en objectieve vergelijkingen een hoofdrol. Deze stenen werden reeds uitvoerig getest door het WTCB en de resultaten kunnen door iedereen geconsulteerd worden in de TV 228 via www.wtcb.be.

Het is correct dat er in India, China en Vietnam nog heel wat verbeteringen qua ontginningstechnieken, productiemethodes en arbeidsomstandigheden moeten gebeuren. Verschillende natuursteengroothandels zijn echter begonnen met het opleggen van minimumvereisten met betrekking tot duurzaam ondernemen aan hun leveranciers.

Laten we hier ook redelijk blijven en deze landen in ontwikkeling de kans geven om zich langzaam aan te passen aan de normen en verwachtingen die wij hier in het Westen de laatste 25-30 jaar ontwikkeld hebben.

Kortom, de gecontroleerde invoer van goed geselecteerde steen uit het Oosten is een meerwaarde en een aanvulling van het reeds bestaande, traditionele pakket aan stenen en marmers dat sinds decennia in ons land verhandeld en verwerkt wordt.